

KADIN SAĞLIĞI,- ANA SAĞLIĞI 15-49 YAŞ KADIN ve GEBE İZLEMİ

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ
2. KAVRAM ve TANIMLAR
- 2.1. KADIN SAĞLIĞI
- 2.1.1. Kadın Sağlığının Önemi
3. ANA SAĞLIĞI
- 3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi
- 3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri
- 3.3. Ana Sağlığını Etkileyen Faktörler

İÇİNDEKİLER

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ
- 6.1. Birinci Basamakta Verilen Ana- Çocuk Sağlığı Hizmetleri
- 6.1.1. Doğum Öncesi Bakım İzlemleri
- 6.1.1.1. Gebe İzleminde Yapılacak İşlemler
- 6.1.1.2. Gebelikte Bakım
- 6.1.1.3. Gebelikte Beslenme

HEDEFLER

- Ana ve Çocuk Sağlığının Önemini Tanımlayabilecek
- Ana Sağlığı Göstergelerini Tanımlayabilecek
- Anne Ölüm Nedenlerini Sayabilecek
- Ana ve Çocuk Sağlığını Etkileyen Faktörleri Sayabilecek

İÇİNDEKİLER

- 6.2. Evde Doğum
- 6.2.1. Doğum Ortamının Değerlendirilmesi ve Ebinin Hazırlığı
- 6.3. Doğum Sonu Bakım Hizmetleri
- 6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

HEDEFLER

- Birinci Basamakta Verilen Ana- Çocuk Sağlığı Hizmetlerini Sayabilecek
- Doğum Öncesi Bakım İzlemlerini Tanımlayabilecek
- Gebe İzleminde Yapılacak İşlemleri Sayabilecek

HEDEFLER

- Doğum Ortamının Değerlendirilmesi ve Ebenin Hazırlıklarını Sayabilecek
- Doğum Sonu Bakım Hizmetlerini Tanımlayabilecek
- 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemlerini Sayabilecek

1. GİRİŞ

- Kadın Sağlığı,
- Aile ve toplumdan kaynaklanan psiko-sosyal faktörler,
- Kadının bireysel sağlık durumu,
- Doğurganlık davranışı,
- Sağlık hizmetlerinin kalitesi gibi pek çok faktörden etkilenmekte ve
- Duygusal, sosyal ve fiziksel iyiliği kapsamaktadır.

1. GİRİŞ

- Kadınların sağlık sorunları ve hastalık riskleri erkeklerden farklı nitelik taşımakta,
- Hemen hemen tüm toplumlarda kadınların erkeklere göre daha fazla sağlık sorunları yaşadıkları bilinmektedir.

1. GİRİŞ

- Ayrıca sağlıksız koşullarda çalışma ve şiddete maruz kalmanın yanında
- Sağlıksız yaşam biçimi de kadınlar için çeşitli sağlık sorunlarını beraberinde getirmektedir.

2.1. KADIN SAĞLIĞI

- Tüm dünyada her yıl 500.000'den fazla kadın gebelik ve doğum komplikasyonları nedeniyle ölmekte,
- Bunların sadece 4000 kadarı gelişmiş ülkelerde, geri kalanı ise gelişmekte olan ülkelerde meydana gelmektedir.

2.1. KADIN SAĞLIĞI

- Kadınların tüm dünyada nüfusun yarısını oluşturmalarına rağmen, cinsiyetlerinden dolayı kadınlar;
- Şiddete,
- Ayrımcılığa,
- Çeşitli hastalıklara ve
- Psiko-sosyal sorunlara daha fazla maruz kalmaktadır.

2.1.1. Kadın Sağlığının Önemi

- Kadın nüfusunun fazla olması,
- Önlenebilecek pek çok sorunun ihmal edilmesi,
- Kadın sadece kadın olduğu için bazı risklere maruz kalması.

3. ANA SAĞLIĞI

2005 Ulusal Anne Ölümleri Çalışmasına göre anne ölümlerinin:
 % 37 si gebelik,
 % 9 u doğum,
 % 54'ü doğum sonrası dönemde meydana gelmektedir.

3. ANA SAĞLIĞI

Yine anne ölümlerinin;
 %20,9'u doğum sonu birinci günde,
 % 14,8 i doğum sonu 2.-7. günleri arasında,
 %18,5'i ise doğum sonu birinci haftadan sonra meydana gelmektedir.
 (TNSA, 2008).

3. ANA SAĞLIĞI

Anne ölümlerinin önemli bir kısmının nedeni doğum sonu kanama ve gebeliğin hipertansif hastalıklarıdır (TNSA, 2008).

3. ANA SAĞLIĞI

TNSA 2008 sonuçları; anne ölüm oranının hızlı bir azalma ile 100,000 doğumda 29 seviyesine gerilediğini göstermektedir (TNSA, 2008).

3. ANA SAĞLIĞI

HÜNE Türkiye Ulusal Anne Ölümleri Çalışması
2006 verilerine göre;

- 1974 yılında 208,
- 1981 yılında 132,
- 1990 yılında 100,
- 2000 yılında 70,
- 2006 yılında 29 olarak belirtilmiştir

3. ANA SAĞLIĞI

DOĞUM ÖNCESİ BAKIM SAYISI	KENT	KIR	TOPLAM
Doğum Öncesi Bakım Yok	5.0	15.7	7.8
1	3.1	7.7	4.3
2-3	11.1	21.4	13.8
4+	80.4	54.8	73.7
Bilinmiyor/cevapsız	0.4	0.3	0.4
TOPLAM	100.0	100.0	100.0
KADIN SAYISI	2049	719	2768

3. ANA SAĞLIĞI

İLK ZİYARETTE ORTANCA GEBELİK SÜRESİ	2.0	2.8	2.2
DOĞUM ÖNCESİ BAKIM ALAN KADIN SAYISI	1,942	605	2,547

3. ANA SAĞLIĞI

Eğitimi olmayan kadınlarda DÖB alma oranı %37.8 iken,
İlkokul mezunu olanlarda %76,
Ortaokul ve üzeri eğitim almış kadınlarda ise %96.1'e yükselmektedir.

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

- Anne ve çocuk sağlığı toplum için vazgeçilmez bir unsurdur.
- Nüfusun % 60'ını anne ve çocuk grubu oluşturmaktadır.

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

- En fazla sağlık sorunu da bu grupta yaşanmaktadır.
- Bebek ve 5-6 yaş ölüm hızı ile anne ölüm hızının yüksek oranda olması bunu göstermektedir.

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

Anne- çocuk ölümlerinin bu kadar yüksek olmasının başlıca nedenleri;

- Sık ve çok erken yaşta doğumlar,
- Enfeksiyon hastalıkları,
- Yetersiz beslenme,
- Yetersiz eğitimidir.

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

Anne ve çocuk sağlığı alanında hizmet veren öncü kurumlar;

- Sağlık ocakları,
- Sağlık evleri,
- Anne çocuk sağlığı ve
- Aile planlaması merkezleridir

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

- Bu merkezlerde düzenli aralıklarla gebelerin sağlık kontrolleri yapılmakta,
- Gebelikten korunma yöntemleri konusunda danışmanlık ve uygulama gibi hizmetler sunulmaktadır

3.1. Ana Çocuk Sağlığının Önemi

- Doğumdan itibaren çocukların gelişimi takip edilmekte ve aşıları yapılmaktadır.
- Üreme sağlığı hizmetleri de ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezlerinde yürütülmektedir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ana sağlığı düzeyini gösteren;

- Doğum öncesi ve doğum sonu bakım alma oranı,
- Doğurganlık hızları,
- Toplam düşük oranı,
- İsteyerek düşük oranı gibi birçok gösterge vardır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ancak; Ana ölüm hızı ve Perinatal ölüm hızı ana sağlığı düzeyini gösteren en önemli ölçütlerdir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

3.2.1. Ana Ölüm Hızı:

Ana ölümü, gebelik- doğum ve lohusalık dönemlerinde doğurganlıkla ilgili nedenlerle meydana gelen ölümlere denir.

Süre olarak, gebeliğin 1. günü, doğumu izleyen 42 gününü kapsar.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

3.2.1. Ana Ölüm Hızı:

Ana ölüm hızı; bir toplumda, bir takvim yılı içinde doğurganlıkla ilgili nedenlerle ölen kadın sayısının, aynı yıl meydana gelen canlı doğum sayısına oranının yüz binle çarpılmasıyla elde edilen bir ölçüttür.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ana Ölüm Nedenleri:

➤ Aşırı Doğurganlık:

Doğum sayısı dörtten fazla olan kadınlarda gebelik, doğum ve lohusalık dönemlerinde hastalık ve ölüm hızları artmaktadır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ana Ölüm Nedenleri:

➤ İki Gebelik Arasındaki Süre:

Gebelik aralığının iki yıldan az olması anne ve bebeklerde hastalık ve ölüm hızlarını arttırmaktadır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ana Ölüm Nedenleri:

➤ Anne Yaşı:

AÇS açısından en uygun çocuk doğurma 20-30 yaş arasındır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Ana Ölüm Nedenleri:

➤ Doğum Öncesi Bakım Alma:

Yeterli doğum öncesi bakım hizmeti alma ile anne ölümlerinin tamamına yakına önlenmektedir.

Yeterli doğum öncesi bakım almanın kriteri; kadının gebeliği boyunca en az 4-6 kez izlenmesi şeklinde açıklanmaktadır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

➤ Annenin Sosyal Konumu:

Anne ölümlerini etkileyen diğer bir faktör, kadının toplumsal statüsünün düşük olmasıdır. Kadının sosyal konumunu belirleyen faktörler; eğitimi, para getiren bir işte çalışması ve yaptığı işin özelliğidir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

➤ Annenin Sosyal Konumu:

- Eğitimi ve ekonomisi sınırlı olan gelişmekte olan ülkelerde kadın; toplumsal konumunu yükseltmek, saygı ve kabul görmek için doğurganlığını kullanmaktadır.
- Fazla çocuk yaşlılıkta yalnızlığa karşı bir güvence olarak görülmektedir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

➤ Annenin Sosyal Konumu:

- Tarımsal alanlarda ise çocuğa iş yükü olarak bakıldığı için doğurganlık hızları yükselmekte, bu durum hastalıkları ve ölümleri arttırmaktadır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

3.2.2. Perinatal Ölüm Hızı (PNÖH):

Perinatal dönem gebeliğin 28. haftasından sonraki süreyi, doğumu ve doğumdan sonraki 7 günü kapsar.

Bu dönemdeki ölü doğumlar ve bebek ölümleri perinatal ölüm olarak adlandırılır.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

3.2.2. Perinatal Ölüm Hızı (PNÖH):

PNÖH; bir toplumda 1 yılda, 28. gebelik haftasından sonra ölü doğan/canlı doğup ilk 7 gün içinde ölen bebek sayısının, aynı yıl canlı ve ölü doğum sayısına oranının binle çarpılmasıyla elde edilir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Perinatal Ölüm Nedenleri:

- Ölü doğumlar
- Prematürel
- Konjenital malformasyonlar
- Perinatal asfiksi olarak sıralanabilir.

3.2. Ana Sağlığı Göstergeleri

Perinatal Ölüm Nedenleri:

Bu nedenlerin hepsi önlenabilir nedenlerdir.

Örneğin; Konjenital Anomali

- Annenin sağlık eğitimi,
- Gebelikte TORCH bakılması,
- Genetik danışmanlık hizmetleri ile Rh uyumsuzluğu, iyi bir obstetrik tutum ile büyük oranda önlenilmektedir.

3.2. Ana Sağlığını Etkileyen Faktörler

- Genel sağlık düzeyi
- Ülkede mevcut sağlık sisteminin biçimi, hizmetlerin varlığı, yaygınlığı, ulaşılabilirliği ve niteliği
- Ülkede izlenen genel nüfus politikası
- Kontraseptif yöntemlerle ilgili bilgi, tutum ve davranış

3.2. Ana Sağlığını Etkileyen Faktörler

- İsteyerek düşüklerle ilgili yasal durum
- Doğumların oluş yeri ve doğuma yardım eden kişinin niteliği
- Doğum öncesi bakım hizmetlerinin düzeyi
- Loğusalık dönemi bakım hizmetleri

3.2. Ana Sağlığını Etkileyen Faktörler

- Toplumun genel beslenme düzeyi
- Bireysel faktörler
- Sosyoekonomik durumu
- Toplumun genel eğitim ve sağlık eğitiminin düzeyi etkilemektedir

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Anne- çocuk sağlığı (AÇS) hizmetleri; annenin ve çocuğun sağlık durumlarının bir bütün olarak ele alınması ve korunması için yürütülen hizmetlerin tümüdür.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Ana sağlığı hizmetleri çocuk sağlığı hizmetleri ile birlikte AÇS hizmetleri adı altında birinci basamak sağlık hizmetlerinin en önemli, özelliği nedeniyle de en ağırlıklı hizmetlerdendir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1. Birinci Basamakta Verilen Ana- Çocuk Sağlığı Hizmetleri

- 1- Doğum öncesi sağlık bakımının verilmesi
- 2- Doğum hizmetleri
- 3- Doğum sonu hizmetleri
- 4- 15- 49 yaş grubu kadın izlemleri

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Bu hizmetlerin götürülmesinde en uç noktadaki kişi, sağlık evinde/ sağlık ocağında çalışan ebe/ hemşirelerdir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan ebe/ hemşireler AÇS hizmetlerini ev ziyareti ile vermeye çalışmaktadır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.1. Doğum Öncesi Bakım

Doğum öncesi bakım gebeliğin başlangıcından sonuna kadar fetüs ve annenin düzenli aralıklarla, gerekli muayene ve önerilerde bulunarak, eğitilmiş bir sağlık çalışanı tarafından izlenmesidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doğum öncesi bakım hizmetlerinin amacı, Annelerin sağlıklı gebelikler geçirmeleri ve sağlıklı bebeklerin doğmasını sağlamaktır

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Annenin gebelikte sağlıklı olması ve sağlıklı bir bebek doğurması doğum öncesinde yapılan kontrollerle sağlanır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doğum öncesi bakım hizmetleri gebeliğin saptandığı en erken dönemde başlamalı ve düzenli olarak annenin gereksinimlerine uygun bir şekilde doğuma kadar sürdürülmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doğum öncesi bakım için ilk ziyaret, gebeliğin üçüncü ayından önce yapılmalıdır.

Güvenli ve sağlıklı bir gebelik geçirilmesi için riskli gebelikler belirlenmeli gerekli önlemler zamanında alınmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doğuma yakın haftalarda her hafta kontrol gereklidir.

Annenin Risk Faktörleri Değerlendirilmelidir.

Bunlar;

- Anne yaşı (18 yaşından küçük, 35 yaşından büyük olma)
- Doğum sayısı (3. gebelikten sonra komplikasyon riski artar)

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Doğum sıklığı (iki yıldan sık aralıklarla)
- Önceki veya şimdiki gebeliğinde komplikasyon öyküsü
- Gebeliğin ilk üç ayında teratojene maruz kalma

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Kronik hastalık olması,
- Sigara ve alkol kullanma,
- Beslenme yetersizliği,
- İstenmeyen gebelik,
- Sosyoekonomik durumun düşük olması gibi risk faktörleri değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.1.1. Gebe İzleminde Yapılacak İşlemler İzlem Sıklığı Gebeliğin;

- 28. haftasına kadar 4 haftada bir,
- 28.-36. gebelik haftaları 2 haftada bir,
- 36.-40. gebelik haftaları haftada bir, Risk altındaki gebeler daha sık izlenir

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Gözle muayene;**
 - Kilo durumu (şişman mı? zayıf mı?),
 - Konjunktivalar ve ağız mukozası (solukluk),
 - Diş çürüğü,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Gözle muayene;**
 - Meme başında çatlak, içe dönüklük, Bacaklarda ve vulvada varis,
 - Herhangi bir sakatlık durumu, yara izi, ameliyat izi değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Fiziksel muayene;**
 - Boy ve kilo takibi,
 - Kan basıncı kontrolü,
 - Ödem, varis kontrolü,
 - Leopold manevraları,
 - Çocuk kalp sesleri değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Laboratuar muayeneleri;**
 - Kan grubu tayini,
 - Hemoglobin ölçümü,
 - İdrarda protein değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Geçmiş jinekolojik öyküsü;**
 - Geçirilmiş jinekolojik enfeksiyonlar, alınan tedaviler, geçirilen jinekolojik girişimler,
 - Menstrual siklusun özelliği,
 - Son jinekolojik muayenesi,
 - Kullandığı kontraseptif yöntemler değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- **Genel sağlık durumu;**
 - Boyu,
 - Gebelik öncesi ve şimdiki kilosu,
 - Beslenme durumu,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Genel sağlık durumu;
- Önceki ve şimdiki sigara, alkol, kahve, çay tüketimi,
- Teratojenlere maruz kalma durumu değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Önceki Gebelik Öyküsü;
- Gebelik ve doğum sayısı,
- Düşük ve kürtaj sayısı,
- Doğum şekli,
- Doğumun yapıldığı yer,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Önceki Gebelik Öyküsü;
- Yeni doğanın sağlık durumu,
- Gebelikte ortaya çıkan sorunlar (Hipertansiyon, ödem, diyabet, RH uyumsuzluğu, enfeksiyon vs),
- Tetanos aşısı olma durumu,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Önceki Gebelik Öyküsü;
- Doğum öncesi bakım alma durumu,
- Doğumda yaşanan problemler (zor ve uzun doğum, epizyotomi, sezeryan, forceps/vakum, iri bebek, DDA bebek, preterm-posterm eylem, çoğul gebelik vs),

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Önceki Gebelik Öyküsü;
- Doğum sonu yaşanan problemler (kanama, enfeksiyon, hipertansiyon, meme problemleri, psikolojik sorunlar vs.) değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Şimdiki Gebelik;
- Son adet tarihi,
- Gebelik haftası,
- Tahmini doğum tarihi,
- Bireysel gebelik belirtileri (bulantı, kusma, memelerde hassasiyet vs),
- Derinin değerlendirilmesi,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Şimdiki Gebelik;

- Doğum öncesi bakım alma durumu,
- Gebelikte yaşanan problemler (bulantı, kusma, kabızlık, idrar yaparken yanma, anormal vajinal akıntı, vajinal kanama, ayak ve bacaklarda ödem, aşırma, allerji, varis, hemoroid vs)

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Şimdiki Gebelik;

- Memelerin durumu (dolgunluk, meme ucu),
- Gebelikteki riskli durumlar,
- Diyabet,
- Anemi,
- Kalp hastalığı,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Şimdiki Gebelik;

- Aşılama,
- Enfeksiyonlar,
- RH uyumsuzluğu,
- Plasenta previa, ablasyo plesenta, preterm eylem, ektopik gebelik değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Gebeliği Etkileyecek Sosyokültürel ve Duygusal Durumlar;

- Gebeliğin planlı olup olmaması,
- Gebeliğe ilişkin yaşanan duygular,
- Gebeliğe verilen tepki, eş ve ailenin gebeliğe tepkisi,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Gebeliği Etkileyecek Sosyokültürel ve Duygusal Durumlar;

- Sosyal destek ağı,
- Bilinen/yapılan geleneksel uygulamalar etkilemektedir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.2. Gebelikte Bakım

- Göğsün desteklenmesi ve uygun göğüs bakımı sağlanmalıdır.
- Hijyen ve rahatlık için her gün banyo yapılmalıdır.
- Son trimestırda düşmeleri önlemek için dikkatli olunmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.2. Gebelikte Bakım

- Dinlenme ve egzersiz annenin rahatlamasına, enerjisinin artmasına, gerginlikten kurtulmasına ve düzenli uyumasını sağlar.
- Gebe kadınların cinsel ilişki öyküsü alınmalıdır ve bu konuda bilgi verilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.2. Gebelikte Bakım

- Dişlerin fırçalanması ve bakımı,
- Gebelikte ilaç kullanımı ve aşılama,
- Sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili konularda bilgi verilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.1.2.1. Gebelikte Beslenme

Gebelikte folik asit ihtiyacı iki kat artmaktadır. Eksikliğinde spontan abortus, fetal malformasyon ve erken doğum olasılığı artmaktadır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Yeterli folik asit alımının noral tüp defektlerini %70 oranında azalttığı belirtilmektedir.

Gebe kalmadan 8 hafta önce ve gebeliğin ilk 3 ayında günde 400 mikrogram folik asit alınması şeklindedir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Gebe Kadınlar İçin Günlük Alınması Gerekli Günlük Besin Tüketim Miktarları

Besin Grupları	Miktar
Süt- yoğurt	2 su bardağı (400-500ml)
Peynir	2 kibrit kutusu kadar (60 gr)
Et-tavuk-balık	3-4 porsiyon

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Gebe Kadınlar İçin Günlük Alınması Gerekli Günlük Besin Tüketim Miktarları

Besin Grupları	Miktar
• Yumurta-kurubaklagiller	1 porsiyon
• Taze sebze ve meyveler	5-7 porsiyon
• Ekmek	4-6 dilim
• Pirinç-bulgur-makarna vb.	2-3 porsiyon

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.2. Evde Doğum

Evde Doğumun Riskli Olduğu Durumlar;

- Gebenin herhangi bir kronik hastalığının olması,
- İlk doğumun olması,
- Daha önce sezeryan doğum olması,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.2. Evde Doğum

Evde Doğumun Riskli Olduğu Durumlar;

- Ölü doğum yapanlar ve ilk 7 gün içinde bebeği ölenler,
- Doğum öncesi ve sonrası kanama geçirenler,
- Doğum öncesi bakım sırasında herhangi bir komplikasyon olduğu belirlenen gebelerin evde doğumu risklidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Kimler Evde Doğum Yapabilir;

- Multipar olan
- 18-35 yaş arası,
- Herhangi bir sağlık sorunu bulunmayan,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Kimler Evde Doğum Yapabilir;

- Sezaryan ya da uterusla ilgili herhangi bir operasyon geçirmemiş,
- Gebeliği problemsiz devam etmiş kadınlar evde doğum yapabilir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Evde Doğum Öncesinde;

- Evde doğumun riskleri ve sonuçları hakkında kadını yeterli şekilde bilgilendirmeyi,
- Evde doğum yapma ile ilgili riskli durumlar değerlendirilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Gerekli bakımın sağlanması için yeterli donanım ve tecrübeye sahip iki ebeinin hazır bulunmasını sağlamayı,
- Gerekli durumlarda müdahale edebilecek sağlık çalışanlarıyla iletişim olanakları sağlanmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.2.1. Doğum Ortamının Değerlendirilmesi ve Ebeinin Hazırlığı

Ebe doğum öncesi dönemde, evde doğum yapmayı planlayan ailenin evini ziyaret etmelidir.

Bu ziyaret beklenen doğum tarihinden en az iki hafta önce yapılmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.2.1. Doğum Ortamının Değerlendirilmesi ve Ebeinin Hazırlığı

Ziyaretin amacı; evin yerini belirlemek, ulaşım için en kısa güzergahı tespit etmektir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Ebeinin Ev Ortamında Değerlendirmesi Gereken Kriterler;

- Temiz su kaynağının varlığı,
- Doğum için uygun olan odanın belirlenmesi (oda temiz, az eşyalı, yeterli ışık alan ve eğer varsa evde beslenen hayvanlardan yeterince uzak bir mesafede olmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

- Doğum için kullanılacak malzemelerin kontrolü,
- Acil durumlar için aile ve sağlık personeli arasında iletişimin nasıl sağlanacağını planının yapılması,
- Tehlike belirtileri ve acil durumlar hakkında ailenin bilgilendirilmesi.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

Bebek ve plasentanın doğumundan sonra doğum olayı sona ermekte ve kadın için yeni bir dönem başlamaktadır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

Altı haftalık bir dönemi için alan bu döneme postpartum dönemi, bu dönem içindeki kadına loğusa denmektedir

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

Bu dönemde annenin bebeğine, postpartum rahatsızlıklara, vücut imgesindeki değişikliklere uyum sağlaması oldukça zordur ve bakıma ihtiyacı vardır.

6.3. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Doğum Sonu Bakımın Amaçları;

- Anneye destek vermek,
- Anneyi değerlendirmek,
- Doğum sonrası komplikasyonların erken tanısı,
- AP yöntemlerine ilişkin hizmetleri içermektedir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

Loğusa İzlem Sıklığı;

- Doğumun ertesi günü,
- Doğumdan sonraki ilk hafta bir kez,
- 15. gün bir kez,
- 6. haftada bir kez olmak üzere toplam 4 kez ziyaret edilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

Doğum sonu değerlendirme ve eğitim, ailenin ihtiyaçlarını karşılamak ve tehdit edici olası komplikasyonları belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

- Doğum şekli,
- Loşia takibi (renk, miktar, içerik, koku),
- Fundus takibi (pozisyon, kıvam, seviye),
- Laktasyon (sıklık, süre, pozisyon),

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

- Yaşam bulguları,
- Memelerin değerlendirilmesi,
- İnsizyon / epizyo bölgesi değerlendirilmeli, (ağrı, akıntı, kızarıklık, ödem, ekimoz),

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

- Hijyenik uygulamalar,
- Beslenme durumu (öğün sayısı, sıvı alımı, tüketilen besinler vs.),
- Anne-bebek ilişkisi,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

- Bebek ile ilgili bilgi gereksinimi (göz bakımı, göbek bakımı, bebek banyosu, giyimi, pişik, pamukçuk, konak bakımı, emzirme,
- Bebeğin büyüme-gelişmesi,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.3. Doğum Sonu Bakım

- Kendi bakımına yönelik bilgi gereksinimi değerlendirilmelidir (hijyen, AP, beslenme, cinsel yaşam, ebeveynlik vs.)

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

- AP hizmetlerini sunmak,
- CYBH önlemek, erken tanı ve tedavisi,
- Jinekolojik hastalıkların erken tanı ve tedavisi,
- Kronik hastalıkların erken tanı ve tedavisi,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Kontraseptif Öyküsü:

- Kullandığı yöntemler,
- Kullanma süresi, yan etkileri-bırakma nedeni,
- En son kullandığı yöntem, süresi, yöntemden memnuniyeti, yan etkiler, yöntemin etkinliği.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

- Menopoz, infertilite gibi özel durumlarda danışmanlık,
- Sağlıklı yaşam davranışları kazandırmak,
- Gebelik öyküsü,
- Emzirme durumu,
- Menstrual öyküsü,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

- Kontraseptif öyküsü
- Sağlık durumu
- Sağlık yaşam davranışları
- Sosyodemografik özellikleri

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Emzirme Öyküsü:

- Emzirme sıklığı,
- Emzirme süresi,
- Emzirme pozisyonu,
- Memelerin görünümü,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Emzirme Öyküsü:

- Meme ucu çatlağı,
- Meme ucunda içe dönüklük, ağrı,
- Memede dolgunluk, kızarıklık,
- Anne sütünün yeterlilik durumu öğrenilmelidir.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Sağlık Durumu:

- Üreme ve üriner sistem enfeksiyonları,
- CYBE,
- Menstruasyon sorunları,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Sağlık Durumu:

- Gebelik ve doğum kontrolü sorunları,
- Jinekolojik kanserler ve meme kanseri,
- Kronik hastalıklar ile ilgili bilgiler alınmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Sağlık Yaşam Davranışları:

- Meme ve vulva muayenesi,
- Hijyenik uygulamalar,
Perine hijyeni, menstruasyon hijyeni,
El, ağız, vücut hijyeni,

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Sağlık Yaşam Davranışları:

- Alışkanlıklar (sigara, alkol, çay, kafein),
- Beslenme alışkanlığı,
- Egzersiz,
- Pap Smear Testi uygulaması ile ilgili bilgiler alınmalıdır.

6. ANNE- ÇOCUK SAĞLIĞI HİZMETLERİ

6.4. 15- 49 Yaş Grubu Kadın İzlemleri

Sosyodemografik Özellikleri:

- Yaş, medeni durumu, öğrenim durumu vs.
- Kan grubu, Rh faktörü,
- Evlilik süresi,
- Eş ile akrabalık durumu,
- Ev koşulları gözlemlenmeli ve bilgi alınmalıdır.

**ARŞ. GÖR. EMİNE ONKUN
TEŞEKKÜR EDERİM.**